

บันทึกข้อความ

กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน
เลขที่รับ.....๔๖๕
วันที่.....๒๗.๑.๖๕
เวลา.....๑๖.๑๗ น.

ส่วนราชการ กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน โทร ๒๑๘๕

ที่ กษ ๐๘๓๗.๐๒/๖๗ วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอส่งสรุปรายงานการอบรม ปิงบประมาณ ๒๕๖๘ ครั้งที่ ๑

เรียน ผอ.กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน

ตามที่ กรมพัฒนาที่ดิน ได้กำหนดให้ข้าราชการมีการพัฒนาความรู้เพื่อให้เป็นไปตามกรอบตัวชี้วัด การประเมินผลสัมฤทธิ์ของงาน โดยพัฒนาความรู้ผ่านระบบ e-training หรือ e-learning และมีการสรุป บทเรียน ๑ เรื่อง ส่งให้ผู้บังคับบัญชาทราบ นั้น ข้าพเจ้าได้พัฒนาความรู้โดยได้พัฒนาครบถ้วนตามเงื่อนไขของ หลักสูตร จำนวน ๒ หลักสูตร ได้แก่

๑. ดินดี ชาดีไทยรุ่งเรือง ต่อบัณฑิตคุณคณาทรพยากรดินด้วยแนวปฏิบัติเชิงพื้นที่
๒. แนวทางปฏิบัติด้านการจัดซื้อจัดจ้าง

ในการนี้ ข้าพเจ้าได้ดำเนินการสรุปบทเรียนจำนวน ๑ หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตร ดินดี ชาดีไทย รุ่งเรือง ต่อบัณฑิตคุณคณาทรพยากรดินด้วยแนวปฏิบัติเชิงพื้นที่ ตามแบบฟอร์มและใบประกาศนียบัตรที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

(นางสาวนุชนางค์ สุวรรณเทน)

นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

เรียน ผอ.กนผ.
เพื่อโปรดพิจารณา

(นางสาวอมรัตน์ สระเพชร)

นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

ผู้อำนวยการกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน

**รายงานสรุปการอบรม/สัมมนา/พัฒนาความรู้
กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน**

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ.....นางสาวนุชนางค์.....นามสกุล.....สุวรรณแทน.....
ตำแหน่ง.....นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ.....กลุ่ม/ฝ่าย.....กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน.....

หลักสูตร/หัวข้อเรื่องอบรม/สัมมนา/พัฒนาความรู้

หลักสูตร.....ดินดี.....ชาติไทยรุ่งเรือง.....ต่อสู้ภัยคุกคามทรัพยากรดินด้วยแนวปฏิบัติเชิงพื้นที่

สถานที่อบรม/สัมมนา/พัฒนาความรู้.....อบรมผ่านระบบออนไลน์.....LDD e-training.....ณ.....ห้องปฏิบัติงาน

กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน.....กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน.....กรมพัฒนาที่ดิน

หน่วยงานที่จัดฝึกอบรม/ประชุม/สัมมนา.....กองการเจ้าหน้าที่.....กรมพัฒนาที่ดิน

ตั้งแต่วันที่.....23.....เดือน.....มกราคม.....พ.ศ.....2568.....ถึงวันที่.....24.....เดือน.....มกราคม.....พ.ศ.....2568.....

เพื่อ ☒ อบรม ☐ สัมมนา ☐ อื่นๆ ระบุ.....

ส่วนที่ 2 สิ่งที่ได้รับจากการอบรม/สัมมนา/พัฒนาความรู้

2.1 รายงานสรุปเนื้อหาสาระสำคัญในการอบรม/สัมมนา/พัฒนาความรู้

เนื้อหาของหลักสูตร

2.1.1 สถานการณ์ปัจจุบันของภัยคุกคามทรัพยากรดินในประเทศไทย

ดินมีประโยชน์มากมายมหาศาลต่อมนุษย์และสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ เพราะดินเป็นต้นกำเนิดของการเกษตรกรรมเป็นแหล่งผลิตอาหารของมนุษย์ ภัยคุกคามของทรัพยากรดินมี 3 ประเภท คือ

- 1) การกร่อนของดิน (Soil erosion) ดินในประเทศไทยร้อยละ 15 มีปัญหาการกร่อนของดิน ซึ่งจะส่งผลให้คุณภาพดินลดลง เกิดมลพิษทางน้ำ และเกิดการสะสมตะกอนดินในแหล่งน้ำ
- 2) ความไม่สมดุลของธาตุอาหารพืช (Nutrient imbalance) ธาตุอาหารพืชในดินมากหรือน้อยเกินไป ส่งผลต่อการเจริญเติบโตและศักยภาพการให้ผลผลิตของพืช รวมถึงส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
- 3) ความเค็มของดิน (Soil salinity) ในบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเล และในพื้นที่มีหินเกลือรองรับการแพร่กระจายของดินเค็มส่งผลกระทบต่อคุณภาพดินและกระทบการเจริญเติบโตของพืช

2.1.2 การต่อสู้กับการกร่อนของดิน (Soil erosion) สาเหตุและแนวทางแก้ไข

- 1) ความหมายของ Soil erosion คือ การที่ดินชั้นบนถูกพัดพาหรือถูกชะล้างออกไป โดยสาเหตุเกิดจาก น้ำ ลม และกิจกรรมของมนุษย์
- 2) สาเหตุการเกิด soil erosion ในประเทศไทย
 - (1) การจัดการดินที่ไม่เหมาะสม เช่น การไถพรวนบ่อยครั้ง ไม่มีสิ่งปกคลุมดิน การปลูกพืชหมุนเวียนไม่เหมาะสม
 - (2) การตัดไม้ทำลายป่า

- (3) ความแปรปรวนของสภาพอากาศ เช่น การเกิดพายุ
- (4) ลักษณะทางธรรมชาติของดิน เช่น เนื้อดิน โครงสร้างดิน และปริมาณอินทรีย์วัตถุในดิน
- 3) ผลกระทบของ soil erosion ส่งผลกระทบเป็นวงกว้างในภาคเกษตรกรรม ได้แก่
 - (1) ทำให้ความอุดมสมบูรณ์ของดินลดลง ทำให้ผลผลิตพืชลดลง ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางอาหาร
 - (2) เกิดมลพิษทางน้ำ เนื่องจากเกิดการสะสมของตะกอนดินในน้ำมากเกินไป มีผลกระทบต่อคุณภาพน้ำ ทำลายระบบนิเวศในน้ำและเป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตในน้ำ
 - (3) การเกิดดินถล่ม โดยเฉพาะในพื้นที่ลาดชัน เพิ่มความรุนแรงในการเกิด soil erosion และอาจทำให้เกิดดินถล่ม ส่งผลต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้ที่อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียง
- 4) การแก้ไขปัญหาการกร่อนดิน ต้องใช้การจัดการแบบผสมผสานการป้องกันและฟื้นฟู
 - (1) การสร้างคันดินตามแนวระดับในพื้นที่ลาดเอียง ช่วยชะลอการไหลของน้ำ
 - (2) การปลูกพืชคลุมดิน
 - (3) ฟื้นฟูพื้นที่ป่าไม้ ช่วยชะลอความเร็วการไหลบ่าของน้ำ และยังช่วยเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ
 - (4) การจัดการดินอย่างยั่งยืน เช่น การไถพรวนแบบอนุรักษ์ การทำวนเกษตร การปลูกพืชตามแนวระดับ
 - (5) เทคนิคการจัดการดินและน้ำที่เหมาะสม เช่น การคลุมดิน การปลูกพืชหมุนเวียน การทำขั้นบันไดดิน จะช่วยลดการเกิด soil erosion และส่งเสริมการอนุรักษ์ดินได้อีกด้วย

2.1.3 ความไม่สมดุลของธาตุอาหารพืช (Nutrient imbalance)

1) ความหมาย ความไม่สมดุลของธาตุอาหารพืช (Nutrient imbalance) คือการสะสมของธาตุอาหารพืชในดินไม่สม่ำเสมอ หรือมีปริมาณธาตุอาหารพืชที่จำเป็นไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโต ยกตัวอย่าง เช่น การขาด N P K Fe Zn ซึ่งมีบทบาทหลักในการเจริญเติบโตและสังเคราะห์แสงของพืช ในขณะเดียวกัน หากมีปริมาณธาตุอาหารมากเกินไปก็จะส่งผลกระทบต่อความสมบูรณ์และผลผลิตพืชได้

2) ผลกระทบของ Nutrient imbalance ส่งผลกระทบทั้งต่อสุขภาพของดิน ผลผลิตพืช และสิ่งแวดล้อม หากมีปริมาณธาตุอาหารมากเกินไป อาจเกิดการ run off ลงสู่แม่น้ำลำธาร ทำให้แหล่งน้ำเน่าเสีย ระบบนิเวศเสียสมดุล และยังทำให้เกิดภาวะดินเป็นกรด ส่งผลอันตรายต่อคุณภาพดิน หากมีปริมาณธาตุอาหารน้อยเกินไป ส่งผลให้พืชเจริญเติบโตช้า ผลผลิตลดลง อ่อนแอต่อโรคและแมลงศัตรูพืช ความมากหรือน้อยเกินไปของธาตุอาหารพืชยังส่งผลกระทบต่อรูปความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารพืชอีกด้วย

3) กลยุทธ์ในการจัดการ Nutrient imbalance การฟื้นฟูความสมดุลของธาตุอาหารพืชและรักษาระดับความอุดมสมบูรณ์ของดินจำเป็นต้องอาศัยแนวทางการปฏิบัติในการจัดการธาตุอาหารพืชที่เหมาะสม ได้แก่

- (1) การตรวจวิเคราะห์ดิน เพื่อให้รู้ปริมาณธาตุอาหารที่ขาดหรือเกินและจัดการธาตุอาหารพืชได้อย่างแม่นยำ ตามหลักการของการใช้ธาตุอาหารเฉพาะที่
- (2) การใช้เทคนิคการจัดการอินทรีย์วัตถุ เช่น การใส่ปุ๋ยหมัก การปลูกพืชคลุมดิน ช่วยปรับโครงสร้างดิน เพิ่มการหมุนเวียนธาตุอาหารในดิน และเพิ่มความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารที่จำเป็นต่อพืชได้
- (3) การปลูกพืชหมุนเวียนและการปลูกพืชผสมผสานหลากหลายชนิด ช่วยแก้ปัญหาคความไม่สมดุลของธาตุอาหารพืชได้
- (4) การจัดการดินอย่างยั่งยืน เช่น การไถพรวนแบบอนุรักษ์ การทำวนเกษตร การจัดการเศษ

ช่วยให้สามารถระบุพื้นที่ในการติดตามเผ่าระวัง และนำมาพิจารณากำหนดแนวทางในการจัดการดินได้อย่างเหมาะสม เช่น การใช้เทคนิคการเลือกพืชทนเค็ม เพื่อให้เกษตรกรยังสามารถใช้ประโยชน์จากพื้นที่ได้ การยกร่องให้พื้นที่ปลูกพืชสูงกว่าบริเวณข้างเคียง เพื่อยกระดับให้ต้นพืชอยู่สูงจากระดับน้ำใต้ดินที่มีเกลือ การใช้วัสดุคลุมโคนต้นพืชในไม้ผล ไม้ยืนต้น เพื่อรักษาความชื้นในดิน ป้องกันการสะสมดินบริเวณรากพืช การใช้วิธีการแบบองค์รวมในการจัดการดิน น้ำ และพืช จะช่วยให้เกิดผลลัพธ์ที่น่าพอใจ ทำให้ดินมีศักยภาพทางการเกษตรได้อย่างยั่งยืน

2.2 ประสพการณ์/ประโยชน์ที่ได้รับ/การประยุกต์ใช้กับหน่วยงาน

☒ ต่อตนเอง

มีความตระหนักถึงภัยคุกคามทรัพยากรดินในประเทศไทย สามารถนำแนวทางการปฏิบัติเหล่านี้มาปรับใช้ และส่งเสริมให้มีการปฏิบัติอย่างแพร่หลาย

☒ ต่อหน่วยงาน/การนำมาประยุกต์ใช้กับหน่วยงาน

เพิ่มทักษะและประสพการณ์เพื่อสนับสนุนภารกิจของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อสร้างความยั่งยืนในพื้นที่เกษตรกรรมของประเทศไทยต่อไป

2.3 ปัญหาและอุปสรรคในการอบรม/สัมมนา/พัฒนาความรู้

ไม่มี

2.4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ควรมีการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้มีทักษะ และเพิ่มพูนความรู้ สามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ลงชื่อ.....

(นางสาวนุชนางค์ สุวรรณแทน)

ตำแหน่ง.....นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

ผู้รายงาน

วันที่ 28 เดือน มกราคม พ.ศ. 2568

ส่วนที่ 3 ความเห็นของผู้บังคับบัญชา

(✓) ทราบ

ลงชื่อ.....

(นายปราบพล โล่ห์หิระ)

ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน

วันที่ ๒๙ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๘

กรมพัฒนาที่ดิน

ขอมอบประกาศนียบัตรฉบับนี้ไว้เพื่อแสดงว่า

นางสาวนุชนางค์ สุวรรณแทน

ได้ผ่านการฝึกอบรมการเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ ระบบ LDD e-Training

หลักสูตร "ดินดี ชาติไทยรุ่งเรือง ต่อสู้ภัยคุกคามทรัพยากรดินด้วยแนวปฏิบัติเชิงฟื้นฟู"
รุ่นที่ 1/2568 : ธันวาคม 2567 - มีนาคม 2568

(ดร.วิทักดิ์ ธนเดโชพล)

อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน

ส.น.น.น.

(4.5-น.น.น.น. สุวรรณแทน)